

טלטול בגן עירוני ובמגרש משחקים

שוע"ר סי' שנח

א כל היקף מחיצות שלא הוקף לדירת אדם לכניסה ויציאה תמיד, כגון רחבה שאחורי הבתים, והקרפף והוא היקף גדול להכניס בו עצים לאוצר, והגינה והפרדס המוקפים גדר גבוה י' טפחים, וכל כיוצא בהן מהמקומות שיתבאר בסי' שס"ב, אסרו חכמים לטלטל בתוכן יותר מד' אמות כמו ברשות הרבים. ואף על פי שהן רשות היחיד גמורה מן התורה, והזורק לתוכן מרשות הרבים חייב שהרי מחיצות גמורות הן אלא שמחוסרין דיורין, הרי הן ככרמלית מדברי סופרים, שכיון שאינן עשויות לדירה מתחלפין הן ברשות הרבים אם הן היקף גדול. אבל היקף קטן אינו מתחלף ברשות הרבים, ומותר לטלטל בתוכו אף על פי שלא הוקף לדירה.

ב וכמה הוא היקף קטן עד בית סאתים ועד בכלל כחצר המשכן שהיה מאה אורך ונ' רוחב, שהן ב' פעמים נ' על נ'. ... ובלבד שלא יהא ארכו יותר על פי שנים ברחבו אמה אחת כמו שחצר המשכן לא היה ארכו יותר על פי שנים ברחבו.

ג וסמכו חכמים שיעורים אלו לשיעורי חצר המשכן. לפי שכל מלאכת שבת והלכותיה אנו למדין ממשכן וחצר המשכן גם כן לא היה מוקף לדירה, והיו מטלטלין בכולו, לפיכך לא רצו חכמים לאסור עד שיעור זה ועד בכלל. אבל יותר משיעור זה אפילו משהו אסור לטלטל בו אלא בד' אמות וכן להוציא מחצר לתוכו ומתוכו לחצר.

ה כל מקום שהוקף לדירה דהיינו לכניסה ויציאה תמיד כגון דיר וסהר וחצר אפילו יש בו כמה מילין מותר לטלטל בכולו ומתוכו לבית ומבית לתוכו.

ו ואפילו קרפף וכיוצא בו אם הקיפו מחיצותיו לדירה דינו כחצר לכל דבר, בין להתיר הטלטול בתוכו יותר מד' אמות אפילו הוא יותר מבית סאתים, ובין מתוכו לבית ומבית לתוכו. ומהו הוקף לדירה זו שעשה בו תחלה סוכת שומרים שדר בה השומר ביום ובלילה.

ח ואם פרץ יותר מעשר ועשה שם צורת הפתח לדירה מועיל כמו הגודר לדירה.

יז קרפף יותר מבית סאתים שהוקף לדירה ונטע רובו אילנות, אפילו אינם עשויות שורות שורות, אינם מבטלים הדירה, שדרך הוא להסתופף בצל האילנות תמיד. אבל אם נזרע רובו הזרעים מבטלים הדירה, אפילו אין בהם בית סאתים, לפי שאין דרך לדור בזרעים והמיעוט שלא נזרע בטל לגבי רוב הנזרע, ונאסר כולו כאילו לא הוקף כלל לדירה.

שוע"ר סי' שס

א יחיד ששבת בבקעה והקיף ... במחיצות גמורות מותר לטלטל בתוכן אפילו יש בתוכן יותר מבית סאתים ואינן כקרפף שלא הוקף לדירה שהרי הקיפן לדור בהן בשבת.

שוע"ר סי' שסב

א כל מחיצות שלא נעשו כדי לדור בתוכן דהיינו לכניסה ויציאה תמיד (עיין סי' שני"ח גבי קרפף), אלא לשמור מה שיניחו בתוכן, או לישב בתוכן לשמור השדות, שאינו דר בה יומם ולילה, אלא מסתופף בצלה בלבד כשהחמה עומדת עליו (אבל סוכה שדר בה השומר יומם ולילה דירה מעולה היא כמו שנתבאר בסי' שני"ח). וכן מחיצות העשויות לצניעות בעלמא, כגון הבנאים שבונים בחמה ועושין מחיצה להגן עליהם מפני החמה. וכן האכסדרה שבונים בתוך הפרדס (שתשמיש מחיצה זו ג"כ אינו קבוע להתלונן בצלה אפילו יום ולילה אחד בקביעות, אלא כשהחמה קודרת בלבד. אבל מחיצה העשויה ליום ולילה אחד דירה מעולה היא כמו שנתבאר בסי' ש"ס).

שוע"ר סי' שסג

מג וכתלי החצרות שנעשו אחר בנין הבתים אינם מועילים אלא לעשות מה שבתוכם מוקף לדירה, דהיינו החצרות עצמן, אבל המבואות שבהן אינם נקראים מוקפים לדירה על ידי כתלי החצרות שהם כתלי המבוי.

שו"ת צמח צדק או"ח סי' לט ס"ג

בנידון זה שהגשר עשוי לעבור עליו תמיד כי הוא בתוך העיר, ויש הרבה בתים משני צדדיו, היינו שגם בצד השני יש הרבה בתים ועוברים עליו תמיד מצד זה לצד זה, חשוב דירת אדם, כמ"ש אאזמור"ר ז"ל בשו"ע שלו רס"י שני"ח וז"ל, כל היקף מחיצות שלא הוקף לדירת אדם (רש"י דכ"ב ע"א) לכניסה ויציאה תמיד עכ"ל. מובן דאם עשוי לכניסה ויציאה תמיד, אעפ"י שאין שם תשמיש אחר חשוב מוקף לדירה. וכ"כ בשו"ת חתם סופר חלק או"ח סי' צ"ה בד"ה יקרתו הגיעני וז"ל ואפילו הכי קי"ל מסתימת כל הפוסקים וסתם מתניתין דעושין פסין דדיר וסהר מועיל להתיר טלטול, אפילו אין בהם שום דירה לאדם כי אם לבהמה, ובני אדם נכנסין ויוצאין תמיד.